

У спеціалізовану вчену раду К 26.503.01
при Науково-дослідному інституті
публічного права
03118, м. Київ, вул. Козацька, 116

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук
Закуріна Миколи Костянтинівича на дисертацію Куценка Володимира
Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової
адміністрації України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності обраної теми

Прямуючи в напрямку євроінтеграції, в нашій країні проходить процес оновлення всієї системи органів судової влади, включаючи також Державну судову адміністрацію, на яку покладено основний обов'язок – забезпечення суддівського корпусу.

Як визначив дисертант у власному соціологічному опитуванні, більшість громадян не задоволені діяльністю судової влади (91 %). Також, за думкою громадян, які перебували в адміністративних приміщеннях судів, 74 % визначили рівень санітарно-гігієнічних умов у них як такий, що не відповідає європейським стандартам. Дана статистика свідчить про гостру необхідність проведення судової реформи, яка була б спрямована на задоволення інтересів громадян у сфері здійснення судочинства.

Отже, на наш погляд, дисертаційне дослідження Куценка Володимира Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України» є не лише актуальним, але й своєчасним в площині проведення судової реформи з метою захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційне дослідження автора має логічно структуру, яка включає в себе вступ, три розділи, що містять дев'ять підрозділів, висновки, список використаних джерел та додатки. Таким чином, структура в повній мірі відповідає задачам наукового дослідження, а також послідовно вирішує проблематику адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України.

Робота містить розширений список використаних джерел, який містить не лише вітчизняну нормативно-правову базу, а також ґрунтовну міжнародну базу і праці вчених-юристів. Ґрунтовна емпірична база, яку становлять узагальнена практика адміністративної діяльності ДСА, апарату судів, статистичні матеріали, що стосуються в цілому відновлення порушених прав у системі судової влади та адміністративно-правового статусу ДСА, говорить про високий ступінь всебічного дослідження проблематики роботи.

Варто вказати, що у ході дисертаційного дослідження, автором використано вагому кількість методів наукового пізнання, зокрема, у дисертації використовувався діалектичний метод у дослідницькій побудові положень наукової новизни; логічні методи аналізу й синтезу використовувалися майже в усіх підрозділах дисертації для виявлення одиничних правових складових адміністративно-правового статусу ДСА та формування з них нових юридичних конструкцій; метод дедукції використовувався для здійснення аналізу правових явищ від загального до одиничного узагальнення; метод індукції на основі узагальнення одиничних юридичних фактів дав можливість сформулювати узагальнення нової юридичної якості; формально-догматичний метод дав можливість проаналізувати чинне вітчизняне й зарубіжне законодавство; метод порівняльного законодавства забезпечив компаративістське дослідження досвіду країн-учасниць ЄС щодо забезпечення судової влади; соціологічний

метод допоміг здійснити власне соціологічне опитування, а також інші методи наукового пізнання, які допомогли здобувачеві цілеспрямовано та широко розкрити проблему дисертаційної роботи.

У вступі ґрунтовно визначається актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими планами, мета й задачі роботи, основні методи дослідження, його об'єкт і предмет, викладається наукова новизна одержаних результатів, визначається практичне значення результатів роботи, наводяться дані про їх апробацію і публікації.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-правові засади адміністративно-правового статусу державної судової адміністрації України» містяться три підрозділи, в яких виявлено адміністративно-правові основи юридичної природи ДСА, сформовано категоріальний апарат і концептуальні засади в сфері адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України. Змістовною є думка автора (с. 64), що адміністративно-правове регулювання у сфері організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади, що здійснюється Державною судовою адміністрацією України, – це цілеспрямований вплив адміністративно-правових норм на конкретні суспільні відносини, що виникають з приводу організаційно-правової, фінансової та матеріально-технічної адміністративної діяльності Державної судової адміністрації України з іншими публічними і деякими приватними суб'єктами права, що відповідно наділені правосуб'єктністю з метою виконання покладених на ДСА адміністративних обов'язків перед суспільством і для забезпечення реалізації особам права на справедливий та гуманний суд у визначені суспільством розумні строки.

Розділ 2 «Зміст адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України» складається з трьох підрозділів і присвячений розкриттю складових елементів означеного статусу. Досить широко автором розкрито функції ДСА, які здобувач поділяє на класичні функції публічного управління, загальні та спеціальні (с. 141).

Найбільш цікавим, на наш погляд, є розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правового статусу державної судової адміністрації України», що складається з двох підрозділів, у яких на основі досвіду деяких країн-учасниць ЄС визначаються пропозиції щодо вдосконалення законодавства в сфері адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України. Даний розділ містить досвід країн-учасниць ЄС (Німеччини, Польщі, Словенії, Туреччини, Нідерландів) щодо організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади. Також автором проблема вдосконалення розглядається через призму ефективного відновлення порушених прав, свобод чи законних інтересів осіб, недопущення суддями порушення розумних строків розгляду справ, недопущення судовою владою невчасного відправлення та виконання судових рішень, а також забезпечення незалежності судів і недоторканності суддів.

У висновках роботи, на основі аналізу законодавства, досягнень адміністративно-правового забезпечення судової влади спеціальними суб'єктами публічної адміністрації, узагальнено нове розв'язання наукового завдання щодо розвитку засад та адміністративного інструментарію у сфері адміністративно-правового статусу ДСА й запропоновано низку висновків, пропозицій і рекомендацій, зокрема автором пропонується внести зміни до Закону України «Про судоустрій і статус судів», Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», проекту Закону України «Про вищу раду правосуддя», тощо.

Таким чином, дисертаційна робота Куценка Володимира Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України» є повністю обґрунтованою, самостійною та завершеною. Висновки дисертаційної роботи є логічно визначеними та відображають усі поставлені перед дисертантом завдання, які у дисертаційному дослідженні автор виконав у повній мірі.

3. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Результати дисертаційного дослідження, на наш погляд, є значущими як для науки, так і для практичного застосування. Вони можуть бути використані:

- науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правової діяльності місцевих судів;
- правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері розвитку методів діяльності публічної адміністрації та адміністративних процедур діяльності місцевих судів;
- правозастосовній діяльності – щодо покращення адміністративно-правового забезпечення місцевих судів;
- навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Судові і правоохоронні органи України», у підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

Результати дисертаційного дослідження вже використовуються у практичній діяльності, науково-дослідній сфері та навчальному процесі, про що свідчать відповідні акти впровадження.

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Враховуючи наукову цінність дисертаційної роботи, варто зазначити про основні результати дослідження, які містять вагому наукову новизну.

По-перше, автором запропоновано адміністративні процедури зі здійснення функції діловодства в системі судової влади визначити як «адміністративно-процесуальне діловодство» в системі судової влади, зосередивши її в ДСА й апараті суду та звільнивши від неї суддів на адміністративних посадах.

По-друге, здобувачем удосконалено класичні функції (функції А. Файоля) публічного управління ДСА щодо передбачення і планування потреб судової влади в кадрових, матеріальних, фінансових та ін. забезпечувальних потребах, організації адміністративного забезпечення судової влади, здійснення адміністративного розпорядження через видання власних нормативно-правових та індивідуальних актів щодо координації адміністративної діяльності забезпечення судової влади та контролю за діловодством у системі судової влади.

По-третє, особливо цінним з практичної точки зору, є наукове розуміння автора інформаційного забезпечення, що здійснює ДСА, як цілеспрямованого впливу інформаційних ресурсів судової влади, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб представників судової влади, а також користувачів адміністративними послугами судочинства, які в сукупності становлять правовий та організаційно-технічний процес, спрямований на забезпечення якісного доступу громадян до судочинства, реалізацію їх права на справедливе й гуманне судочинство.

По-четверте, цінним з юридичної точки зору є удосконалення законодавства щодо покращення адміністративної діяльності інших суб'єктів судової влади (Вищої ради правосуддя, суддів на адміністративних посадах, апарату суду та деяких органів виконавчої влади – державної виконавчої служби), що здійснено через призму ефективного відновлення порушених прав осіб, а також забезпечення незалежності судів і недоторканності суддів, щоб ДСА у тісній взаємодії з судьями, апаратом суду, державною виконавчою службою могли забезпечити ефективне відновлення порушених прав фізичних і юридичних осіб.

По-п'яте, в результаті дисертаційного дослідження дістали подальшого розвитку наукові положення щодо використання позитивного досвіду країн-учасниць ЄС стосовно організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади щодо застосування Нідерландської

судово-виконавчо-сервісної концепції, зокрема через утвердження як основної мети такого забезпечення незалежності судів та недоторканності суддів і делегування від територіальних управлінь ДСА функцій матеріально-технічного забезпечення місцевих суддів апарату місцевого суду.

Таким чином, наукова новизна у дисертаційному дослідженні автором сформована чітко і коректно, тому їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації відображено в 17 наукових публікаціях, з них чотири статті опубліковано в наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому виданні, дві – у тезах доповідей на науково-практичних конференціях, одному інформаційному посібнику, одній презентації та вісім статей – в інших вітчизняних виданнях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України та «Порядку присудження наукових ступенів». Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Основні положення дисертаційного дослідження обговорювалися під час роботи трьох науково-практичних конференцій і круглого столу: «Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення» (м. Київ, 2015 р.), «Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ» (м. Київ, 2015 р.), «Електронне судочинство» (м. Вінниця, 2016 р.).

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень,

повною мірою розкривають дослідницьку проблему. Загалом вважаємо, що дисертація пройшла належну апробацію; вона є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого автором дисертаційного дослідження. Підкреслимо, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Дискусійні положення і зауваження по дисертації

1. У підрозділі 1. 3. дисертаційної роботи (с. 63) автором визначено три основні чинники адміністративної діяльності Державної судової адміністрації, які включають в себе, зокрема, внутрішньо-організаційний, зовнішньо-судовий, зовнішню адміністративну сервісну діяльність. На мій погляд, зазначений перелік є неповним, зокрема потребує уточнення до якого виду відноситься фінансове забезпечення судової влади, що здійснює ДСА.

2. На с. 79 автор перелічує спеціальні функції ДСА. До яких відносить і представницьку, та зазначає, що ДСА представляє суди у відносинах із Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту Закону про Державний бюджет України. Хотілося би почути думку автора, через які адміністративні інструментарії ДСА реалізує представницьку функцію?

3. Не можна погодитися із твердженням здобувача (С. 144), що «Керівник апарату суду й голова суду, а також їх заступники є службовцями з юридично встановленим комплексом прав та обов'язків щодо організаційного керівництва судом», так як ці суб'єкти владних повноважень мають різну юридичну природу, зокрема голова суду – це суддя на адміністративній посаді, а не службовець, крім того згідно із діючим

законодавством й інші перераховані особи є не службовцями, а «державними службовцями».

4. На с. 164 автор стверджує, що в питаннях організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади Україна взяла за основу нідерландську модель, в якій основне навантаження у цій сфері покладається на спеціальний виконавчо-розпорядчий та адміністративно-сервісний орган судової влади: у Нідерландах – на Раду судової системи, в Україні – на Державну судову адміністрацію. Чи може автор визначити відмінності між нідерландською та українською системами забезпечення судової влади?

5. На с. 140 роботи автором визначено, що існує потреба в удосконаленні нормативно-правової бази у сфері запровадження електронного судочинства, зокрема для ведення в судах загальної юрисдикції електронної картки-справи, яка унеможливить будь-яке стороннє втручання в процес створення та зміни цього ключового процесуального документа та надасть можливість відстежити ймовірні порушення розгляду справи. На наш погляд, необхідно додатково визначити, чому картка справи, яка формується на кожну справу, має бути виключно електронною?

7. Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567

Дисертаційна робота Куценка Володимира Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України» виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу.

Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

Вважаємо, що дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її автор – Куценко Володимир Дмитрович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**Голова Господарського суду Херсонської області,
кандидат юридичних наук**

М. К. Закурін